

соціальних груп породжує вміння комунікувати за будь-яких умов та приймати рішення в екстремальних ситуаціях.

1. Бараненко Б.І. Особливості використання психологічних знань в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ за сучасних умов. Навчально-практичний посібник. Б.І. Бараненко, Д.О. Александров, О.В. Бочковий та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф. А.Ф. Іщенко, д-ра псих. наук, проф. В.С. Медведєва; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. С. 354.

2. Бараненко Б.І., Богучарова О.І., Криволапчук В.О. Психологія оперативно-розшукової діяльності та її методологічна функція. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. 2, 2015. С. 220-233.

3. Філіпенко Н.Є. Організаційно-психологічні питання професійної підготовки оперативних працівників для застосування гласних та негласних методів і заходів ОРД. Юридичний журнал: Фінанси і право. 2006-1. С. 89-107.

Русило Марина, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олексенко Володимир Григорович, старший викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НСРД

Як відомо, користь та важливість негласних слідчих (розшукових) дій (далі - НСРД) для розвитку кримінальних проваджень має величезну роль та своєрідну допомогу для встановлення цілісного ланцюга розслідуваної справи. Але є і певні недоліки та колізійні питання, які значно відображаються на практиці. Якщо порівняти НСРД та слідчі (розшукові) дії то негласний збір доказів є більш «агресивним» методом отримання даних, що до речі інколи порушує та обмежує Конституційні права на приватне життя людини. Главою 21 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК), а саме ч.1 ст. 246 йдеться про основне тлумачення поняття

негласних слідчих (розшукових) дій, що дає нам зрозуміти про основну мети та суть проведення даного впливового заходу. Так ось НСРД – це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України [1]. За своїм «родовим» походженням даний вид процесуальних дій є галуззю оперативно – розшукових заходів, суть яких полягається у застосуванні складеної методики законодавством про виявлення, розшук, викриття та попередження криміногенних діянь. Але все ж таки вся частина НСРД, яка полягає у зборі доказової бази про особисте життя, порушує гарантоване право статті 8 Європейського Суду з прав людини про право на повагу до приватного і сімейного життя. Частиною 2 ст. 8 Європейської конвенції з прав людини, зазначається про виключення органів державної влади втручатися у здійснення цього права лише у випадках, коли таке втручання здійснюється згідно із законом та є необхідним в інтересах національної та громадської безпеки або економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я та моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.[2]

Перед тим, як надати слідчому дозвіл на проведення НСРД, суд повинен конкретно визначитись чи є доцільним проведення процедури порушення та обмеження конституційних прав. Адже особа, стосовно якої проводиться НСРД через таємність даного заходу не зможе оскаржити порушення правоохоронців. Саме у цьому полягає необхідність встановлення конкретних гарантій на захист прав осіб.

Законодавством та на практиці встановлено, що майже в усіх випадках до клопотання про проведення НСРД окрім витягу з Єдиного реєстру досудовго розслідування нічого не додається. Саме у статті 248 КПК визначено даний обов'язок, тому на слідчого покладається важлива місія, а саме якразово та повно викласти та впевнити суддю про необхідність проведення необхідної НСРД . Звісно, така практика є сумнівною, тому що слідчий суддя не має ніяких змістовних доказів, а тільки друковані припустимі речення слідчого, що суддя ніяк перевірити не зможе. І все, що залишається арбітрові, то це погодити – а може щось і вийде з цього? Поміж цього слідчі судді можуть просто переписати текст клопотання слідчого, додати до цього стандартні рядки і де ж тоді унікальність та повність проникнення справою, адже достатнього аналізу не було проведено. Навіть у супровідній статті 248, а саме частині 4 йдеться тільки про те, що ухвала слідчого судді про дозвіл на проведення НСРД повинна відповідати загальним вимогам досудових рішень, які передбачені КПК України, а далі йдуть підпункти про саму структури документа.

Через незначні доробки у чинному КПК України особа просто звертається до Європейського Суду з прав людини та руйнує усю працю слідчого, прокурора та усіх причетних. Навіть якщо особа є причетним або правопорушником справа сиплеться і в наслідок цього у нашого народу

складається та підтверджується їх думка та недовіра до правоохоронних органів, що в подальшому руйнує фундамент великої системи внутрішніх справ.

Якщо зробити підсумок вищевказаного, то можна сказати, що НСРД – це один із важливіших та надійних засобів отримання доказової інформації по кримінальному провадженню. На сьогодні відсутня єдина та стала позиція питань, на яких не має відповіді. Звичайно, що судді повинні з'ясувати правові підстави для застосування НСРД, перед тим як давати дозвіл на проведення такої дії, але деякі положення у КПК не чітко виражають необхідність, здавалось би, в таких дрібницях, деяких уточнень, що значно викривляє порядок дій.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 Редакція від 11.09.2020 р. № 4651-VI, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 09.11.2020)

2. Конвенція «Про захист прав людини і основоположних свобод» від 11.09.1997 Редакція від 02.10.2013 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/> (дата звернення: 09.11.2020)

3. Слюсар А. «Як з букв НСРД скласти слово "правомірність": практика Європейського суду з прав людини» стаття від 10.06.2020 Юридична газета URL: <https://vkr.ua/publication/yak-z-bukv-nsrd-sklasti-slovo-pravomirnist-praktika-ievropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini> (дата звернення: 09.11.2020)

*Сойка Юлія, здобувач вищої освіти юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

*Черненко Анатолій Павлович, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ

У 2012 році з прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України) почав діяти новий інститут «Негласні слідчі (розшукові) дії» (далі – НСРД). До прийняття КПК України, така діяльність реалізовувалася в межах оперативно-розшукових заходів (далі - ОРЗ). Окреслена обставина, а також певні спільні риси і завдання НСРД з ОРЗ, обумовлюють постановку питання про їх схожість, а можливо й дублювання. Названі причини й спонукають до порівняння характеристик НСРД та ОРЗ, що, на наш погляд, на сьогоднішній день є актуальним.